

[H. P. Hansen (Sorø A.).]

Laantagerne. Derfor er det vel værd at overveje, hvordan man skal gaa frem, om man skal søge at udvide Købstadkommuner-nes Laaneverksamhed, eller om man skal gaa andre Veje. Staten har en meget stor Laaneverksamhed ogsaa paa andre Omraader end over for Kommunerne, men det er et Spørgsmaal, om Staten vil gaa ind i en øget Laaneverksamhed, ud over det, jeg nævnte før: at hvis de 48 Mill. Kr. ikke skulde strække til, vil man sikkert ændre Loven, men naturligvis kan det kun ventes at blive i begrænset Omfang.

Jeg gaar ud fra, at ogsaa det ærede Medlem Hr. Hassing-Jørgensen mener, at dette Lovforslag bør gennemføres snarest, og man maa saa finde en eller anden Form, hvorunder man kan drøfte det af det ærede Medlem rejste Spørgsmaal.

Elgaard: Maa jeg i Anledning af det af det ærede Medlem Hr. Hassing-Jørgensen rejste Spørgsmaal sige, at jeg er ikke til Sinds i Dag at gaa ind i et Aktieselskab af Ordførere med Forpligtelse til at oprette en fælleskommunal Laanefond; selv om jeg ikke benægter, at Problemet har Interesse, maa jeg tage ethvert Forbehold i saa Henseende.

Jeg vil i øvrigt gerne over for det ærede Medlems Forespørgsel sige, at vi kan ikke blive uenige om, at hvis en halv Snes forskellige Byer skal købe en Vare af en eller anden Beskaffenhed, vil de, hvis de optræder i Fællesskab som Køber paa Markedet, kunne fremtvinge gunstigere Vilkaar, end naar de kommer hver for sig — det kan man ikke nære Tvivl om. Men jeg synes, at Medaillen ogsaa har en anden Side. Hvis man gennemførte en saadan Lov og oprettede en saadan Fond, vilde det blive, skal vi sige, en Kæmpeforretning. Det vilde uden Tvivl i adskillige Tilfælde komme til at ligge saaledes, at naar der fra nogle store Byer kom Laanebegøring i en ganske bestemt Anledning, vilde Institutionen fornuftigvis sige: Er der flere, der har samme Interesse, saa maa vi hellere faa det hele med under eet — og derved kunde der meget godt opstaa den Situation, at der fra andre Kommuner vilde blive en Pressen paa for at komme med, endnu før man egentlig ønskede at naa til et Resultat.

Jeg vil endvidere gerne gøre den Bemærkning, at hvis der paa dette Omraade skal foretages noget i den kommende Tid, vil jeg betragte det som en Selvfølge, at Initiativet i saa Henseende maa udgaa fra Kommunerne.

Derefter skal jeg kun gøre en enkelt Bemærkning til den højtærede Indenrigsminister. Jeg udtalte, at Samfundet havde været bedre tjent med, at Forholdene havde været saaledes, at den Opgave, man vil løse gennem denne kommunale Laanefond, kunde være løst ad andre Veje uden Lovgivningsmagtens Bistand. Dertil sagde Ministeren, at det var han ikke rigtig enig med mig i. Jeg gaar ud fra, at naar Ministeren ikke er det, saa er det ud fra den Vurdering, hvad ogsaa Ministerens Udtalelse vidnede om, at een af Lovforslagets Opgaver er at skaffe billigere Penge til Kommunerne, end de selv kan skaffe. Men min Udtalelse er fremsat paa Baggrund af, at den økonomiske Tilstand i Danmark rentemæssig og kapitalmæssig var saadan, at enhver Laantager — hvad enten det var Kommuner eller Institutioner —, som var solid, kunde laane Penge til billig Rente. Saaledes er det i adskillige Lande, om end ikke i saa mange, som det har været, og det var ikke nogen daarlig Politik at stile efter at naa til en saadan Tilstand igen.

Jeg maa derfor fastholde den Betragtning, som Venstre i saa Henseende nærer, at det vil være eftertragtelseværdigt at naa til at kunne begrænse Statens Opgaver paa de forskellige Omraader, uden at der skete nogen Skade derved samfundsmæssigt set, i Stedet for, som vi maa det under de nuværende Forhold, stadig at forøge dem.

Hassing-Jørgensen: Jeg vil gerne takke den højtærede Indenrigsminister og det ærede Medlem Hr. H. P. Hansen (Sorø A.) for deres principielle Tilslutning til den Tanke, jeg her har fremført. Det er rigtigt, som det ærede Medlem Hr. H. P. Hansen bemærkede, at saadanne Tanker ofte har været fremme og ofte har været drøftet, men det forekommer mig, at Vanskelighederne for Kommunerne i de senere Aar har været tiltagende, og jeg tror, at Vanskelighederne for en stor Del beror paa, at de har saa mange Steder at skulle henvende sig. Enhver rationel Ordning indeholder i sig selv store Fordele, og det er det, jeg synes man nu skulde prøve at naa til.

Det ærede Medlem Hr. Elgaard mente, at Initiativet i hvert Fald maatte komme fra Kommunerne. Det er ikke sikkert, at det kan komme fra Kommunerne. Jeg vil tro, at Initiativet meget godt kunde komme fra Indenrigsministeriet. Selvfølgelig kunde Sagen ikke løses uden Kommunernes Tilslutning dertil, men jeg synes ikke, der var noget urimeligt i, at Initiativet blev taget fra Statsmagten. Det ærede Medlem fore-